

Jan Beskow förmedlade vikten av lyssnande

Som psykiater, psykiatriprofessor och socialmedicinare förmedlade **Jan Beskow** ihärdigt det budskap som jag och många med mig välkomnat men många gånger också saknat i mötet med vården, nämligen att [vi måste våga och ha tid att mötas och samtala.](#) Att det är viktigt att lyssna på den som lider psykiskt, och att ta den personen på allvar. **Jan Beskow** var motståndare till paternalism och drog sig inte för att, alltid med en vänlig ton, rikta kritik mot vårdens bristande förmåga att möta och stödja personer som inte vill leva. Han menade, att även om patient och psykiater har olika expertis så bör ingen stå över den andre, istället ligger utmaningen i att utforska lidandet tillsammans.

I mitt liv har två personer gjort mig starstruck, i den meningen att jag känt mig helt betagen och uppfyllts av en känsla av vördnad när personen stått framför mig. Den ena är psykiatern **Johan Cullberg**, den andra Jan Beskow. Nu har Jan Beskow gått ur tiden 89 år gammal, men det arv han lämnar efter sig består.

Jag har många gånger fått möta och lyssna till Jan Beskow då han föreläst om suicid och suicidprevention vid olika konferenser och publika arrangemang. Första gången kan ha varit 2008, då jag befann mig på en konferens för att coacha min vän **Anneli Jäderholm**. Hon var anlita för att föreläsa om sina traumatiska vårderfarenheter vid psykossjukdom, bland annat många och långa timmar fastspänd i bälte. Anneli skulle inta scenen direkt efter vår idol Jan Beskow, och gissa om vi var nervösa.

Jan Beskow och Anneli Jäderholm
När Anneli efter sitt framträdande klev av scenen mötte Jan Beskow upp. Även om ingen av oss minns hans exakta ord så

minns vi hur bekräftande han var, och hur han beklagade de upplevelser Anneli fått genomlida i mötet med vården. Han berättade att på Island användes inga bälten, för de var förbjudna sedan 1930-talet. Det blev startskottet på en lång resa för mig och Anneli, då vi bestämde oss för att ta reda på om det låg någon sanning i detta och i så fall sprida den kunskapen vidare. Jan Beskow väckte inte bara vårt intresse för frågan, han förmedlade även våra första kontakter med den isländska psykiatrin så att vi kunde resa dit och ta reda på hur det är att bedriva vård utan bälten. Om detta har vi bland annat rapporterat i [tidigare nummer av Socialpolitik](#).

Allra mest känd är Jan Beskow för sin kliniska, vetenskapliga och inte minst folkbildande gärning inom suicidprevention, ett område han var aktiv inom från slutet av 1970-talet och framåt. Han har ett antal böcker på temat suicid bakom sig. Den senaste, *Handbok för livskämpar: till dig som inte orkar leva* kom ut 2018 och är skriven tillsammans med folkhälsovetarna **Filippa Gagnér Jenneteg** och **Susanne Tell**. Nu är sista ordet skrivet och Jan Beskow har avslutat sin gärning och lämnat jordelivet. Vi är många som kommer att bära med oss hans minne.

Text och foto: Linda Weichselbraun

Journalist och doktorand i sociologi, Göteborgs universitet

Läs också vår tidigare publicerade intervju med Jan Beskow:
["Suicid är en olycka"](#)